

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТИ ТА НАУКИ

Збірник матеріалів

**XXVII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

20 лютого 2025 року

Київ 2025

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. М.В. Трофименка. Київ: МДУ, 2025. 385 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 7 від 26.02.2025)

Редакційна колегія:

Голова Трофименко М.В., ректор МДУ, доктор політичних наук, професор;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Іванець Т. М., голова Ради молодих вчених МДУ, кандидат політичних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Омельченко В.Я., доктор економічних наук, професор;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 20 лютого 2025 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

2. Дьогтев А. В., Дерман Л. М. "Цифрові технології та їх вплив на швейну промисловість України" // Актуальні проблеми розвитку українського та зарубіжного мистецтв, 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/381646850_Cifrovi_tehnologii_ta_ih_vpliv_na_svejnu_promislovist_Ukraini
3. Суворова, С., & Карпенко, Ю. (2023). Вплив цифрового маркетингу на підвищення конкурентоспроможності вітчизняного бізнесу. *Економічний простір*, (184), 164-168. URL: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/184-29>
4. Гадецька, З. (2022). Оцінка ефективності застосування сучасних інтернет-комунікацій та технологій цифрового маркетингу для оптимізації роботи підприємства. *Економіка та суспільство*, (40). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-44>
5. Гуменна О. В. "Сучасні інструменти цифрового маркетингу в системі інтегрованих маркетингових комунікацій" // Наукові записки НаУКМА. Економічні науки, Том 185, 2016. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/84072.pdf>
6. Проскурніна, Н., Бестужева, С., & Козуб, В. (2022). Аналітичні аспекти дослідження поведінки споживачів в умовах цифровізації економіки України. *Економіка та суспільство*, (36). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-36-40>
7. Білоусько, Т. (2023). Цифровізація маркетингової діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*, (52). URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-76>

Балабаниць Анжеліка,
доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри маркетингу та туризму,
Маріупольський державний університет

ДОРАДНИЦТВО ЯК ФОРМА ВЗАЄМОДІЇ УНІВЕРСИТЕТУ ІЗ ГРОМАДОЮ

Дорадництво є однією з важливих форм співпраці університетів із місцевими громадами, спрямованою на вирішення актуальних проблем та розвиток суспільства. Воно базується на принципах партнерства, взаємної вигоди та спільного використання знань. Саме консультативно-дорадницька діяльність університету може сприяти розвитку практичних навичок студентів та їх інтеграції в реальні соціальні та економічні процеси, збагаченню

громади новими знаннями та інструментами для вирішення проблем, зміцненню престижу університету як активного учасника суспільного життя.

Дорадництво — це дієва форма партнерства, яка сприяє взаємовигідній співпраці між університетами та громадами. Воно допомагає університетам стати центрами суспільного розвитку, а громадам — отримати доступ до сучасних знань та інновацій для покращення якості життя.

До дорадницької діяльності університету, наприклад, можна віднести такі дії:

- консультації для фермерів щодо впровадження нових агротехнологій;
- розробка екологічних програм у співпраці з місцевою владою;
- проведення досліджень для розвитку малого бізнесу в регіоні;
- навчання громади фінансовій грамотності чи цифровим навичкам.

Ключову роль у дорадчій діяльності відіграють університети, сприяючи формуванню політик щодо розвитку сільських територій. Діяльність дорадчих служб, які створені при університетах, спрямована на сприяння та вирішенню соціальних проблем сільського населення, а саме:

- надання дорадчих послуг з питань зайнятості сільського населення через розвиток несільськогосподарського підприємництва в сільській місцевості, розпорядження земельними та майновими паями;
- допомога в організації діяльності сільських громад;
- проведення зборів для вирішення соціальних, побутових та екологічних проблем.

Необхідність створення системи сільськогосподарського дорадництва обумовлена тим, що селянські господарства в сучасних умовах функціонування в ринковому середовищі зіткнулися з колом проблем:

- необхідність самостійного прийняття обґрунтованих управлінських рішень в умовах повної відповідальності за кінцеві результати своєї діяльності;
- відсутність достатнього досвіду практичної роботи в ринкових умовах;
- недостатня кількість кваліфікованих галузевих спеціалістів сільського господарства;
- недостатність нових знань та практичних навичок у веденні господарювання в умовах обмежених ресурсів.

Світовий досвід підтверджує, що державні інвестиції у сільськогосподарську дорадчу діяльність є найефективнішими в порівнянні з іншими шляхами підтримки розвитку аграрного сектора. Окупність таких інвестицій складає більше ніж 40%.

Розвиток ефективного і надійного дорадчого сервісу для сільськогосподарських виробників і сільського населення є на сьогодні важливим у подоланні кризових явищ у сільськогосподарському виробництві, успішному розвитку місцевих громад.

Колектив дорадників та експертів-дорадників, який буде сформовано з поміж науково-педагогічних працівників, буде мати змогу організовувати заходи та надавати соціально спрямовані дорадчі послуги суб'єктам сільськогосподарської діяльності, які розкривають технологічні та економічні питання рослинництва, тваринництва, висвітлюють юридичні питання тощо.

При цьому дорадники використовуватимуть різні форми і види роботи: індивідуальні зустрічі та групові консультації (поради, семінари, виставки, теле- та радіопрограми, виїзди в передові господарства та навчальні заклади, розповсюдження друкованої інформації, короткотермінові навчальні курси, розробка тематики досліджень виходячи із потреб у сільському господарстві тощо).

Дорадча діяльність університету може бути запроваджена на декількох рівнях:

1. Експертна експертиза: університет має в своєму складі вчених і дослідників, які мають глибокі знання в різних галузях знань. Ці експерти можуть надавати консультації і рекомендації з питань, пов'язаних з їхнім фахом.

2. Дослідження і розвиток: університет здійснює дослідження в різних областях знань, які можуть служити основою для розробки стратегій, політик і рекомендацій для урядів, громадських організацій та приватних підприємств.

3. Навчання і освіта: університет може приймати участь у процесі навчання та підготовки висококваліфікованих фахівців у різних сферах, які можуть стати консультантами або експертами в різних галузях, використовуючи свої знання та навички для надання консультаційних послуг.

4. Підтримка місцевого розвитку: університет може взаємодіяти з місцевими урядами, громадськими організаціями та підприємствами, щоб допомогти вирішувати регіональні проблеми та сприяти економічному та соціальному розвитку регіону через свої дослідження та дорадчу діяльність.

5. Акцент на знання: університет можуть служити як майданчик, де збирається інформація та знання з різних джерел. Він може надавати доступ до актуальної інформації та аналізів, які можуть бути корисними для прийняття рішень у різних галузях.

Отже, університети можуть брати участь у дорадчій діяльності на різних рівнях, від локального до міжнародного, і здійснювати вплив на різні сфери суспільства за допомогою свого експертного знання і дослідницьких зусиль.

Розглянемо практичні кроки, які можна виконати для того, щоб створити допрадчу службу в університеті:

1. Оцінка потреб: перш за все важливо зрозуміти потреби аудиторії. Інструмент - анкетування серед здобувачів, батьків та викладачів, щоб визначити, які питання та проблеми треба вирішити за допомогою дорадчої діяльності.

2. Формування команди: створити команду дорадників доцільно з внутрішнього та зовнішнього персоналу закладу освіти, включаючи викладачів, адміністраторів та інших зацікавлених сторін. При цьому важливо мати різноманітність думок та досвіду серед учасників команди. Дорадниками можуть стати працівники Маріупольського державного університету, які мають вищу освіту, достатній практичний досвід роботи в т.ч. і у сільському господарстві, мати викладацькі навички, бути знайомими з науковими розробками з аграрної тематики, мати високий рівень комунікабельності, вміти працювати з людьми, добре знати місцевість, у якій працюють, та її мешканців, вміти організовувати різноманітні заходи, звичайно, працювати на комп'ютері, керувати автомобілем.

3. Планування дорадчої програми: необхідно розробити план дій для дорадчої служби, який відповідатиме потребам визначеної аудиторії. Дорадча служба університету зможе надавати такі послуги, як: кар'єрне консультування, психологічна підтримка, академічна допомога тощо.

4. Підготовка персоналу: важливо забезпечити необхідну підготовку для учасників команди. Це можуть бути тренінги з психологічної підтримки, курси з кар'єрного консультування тощо.

5. Створення ресурсів: на цьому етапі слід розробити матеріали та ресурси для користувачів дорадчої служби. Це можуть бути інформаційні брошури, презентації, онлайн-ресурси та інше.

6. Комунікація з аудиторією: доцільно проводити регулярні заходи для зв'язку із цільовою аудиторією: воркшопи, семінари, вебінари тощо.

7. Оцінка ефективності: необхідним є регулярне оцінювання ефективності дорадчої програми на основі таких технік, як анкетування, зворотний зв'язок з цільовою аудиторією, щоб своєчасно визначити проблеми і напрями удосконалення.

8. Постійне вдосконалення: на основі отриманих даних та зворотного зв'язку необхідно постійно вдосконалювати дорадчу програму, додаючи нові послуги та ресурси відповідно до потреб цільової аудиторії.

Ці практичні кроки є важливими для створення в університеті дорадчої служби, яка буде дотичною до комплексного вирішення соціально-економічних проблем сільських громад, підвищення спроможності органів місцевого самоврядування вирішувати проблеми місцевих громад, розвитку громадянського суспільства у сільській місцевості. Таким чином, дорадництво університету — це ефективний механізм взаємодії науки, освіти і суспільства,

який дозволяє університетам відігравати активну роль у розвитку громади та вирішенні її нагальних потреб.

Література

1. Корінець Р. Сільськогосподарське дорадництво: запитання та відповіді. URL: <https://dorada.org.ua/storage/docs/%D0%9A%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B8%20%D0%B7%20%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%86%D1%82%D0%B2%D0%B0/Silskohospodarske%20counseling%20FAQ%20vidpovidi.pdf>
2. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Державної цільової програми сільськогосподарської дорадчої діяльності на період до 2009 року» від 11 липня 2007 року N 927. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/927-2007-%D0%BF>
3. Наказ Міністерства аграрної політики України, Української академії аграрних наук, Національного аграрного університету „Про становлення і розвиток мережі сільськогосподарських дорадчих служб в Україні” від 25 квітня 2001 року № 114/36/165 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN2762.html

Рібейро Рамос Олена,
кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри маркетингу та туризму
Маріупольський державний університет;
Федченко Марина,
директор Бюро подорожей «Щастя тревел»

ВИКОРИСТАННЯ CRM - СИСТЕМИ ПРИ ФОРМУВАННІ ПРОПОЗИЦІЇ У ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ

У сучасних умовах розвитку туристичного бізнесу, коли конкуренція зростає, а вимоги клієнтів стають дедалі вибагливішими, підприємства шукають інноваційні способи підвищення ефективності своєї діяльності. Одним із ключових інструментів, що допомагає вирішувати ці завдання, є CRM-системи (Customer Relationship Management). Такі програмні рішення дозволяють компаніям систематизувати інформацію, автоматизувати рутинні процеси та покращувати взаємодію з клієнтами. CRM-системи стали не лише допоміжним елементом роботи, але й стратегічним інструментом для досягнення високих стандартів сервісу, оптимізації бізнес-процесів та зміцнення лояльності клієнтів. У туристичній галузі вони відіграють особливу роль, адже здатність швидко реагувати на запити клієнтів,